

Cauza C-217/23**Rezumatul cererii de decizie preliminară întocmit în temeiul articolului 98 alineatul (1) din Regulamentul de procedură al Curții de Justiție****Data depunerii:**

4 aprilie 2023

Instanța de trimitere:

Verwaltungsgerichtshof (Austria)

Data deciziei de trimitere:

28 martie 2023

Recurent:

Bundesamt für Fremdenwesen und Asyl

Parte interesată:

A N

Obiectul procedurii principale

Procedură de azil – Grup cu identitate proprie – Diferit – Familia ca grup social

Obiectul și temeiul juridic al trimiterii preliminare

Interpretarea dreptului Uniunii, articolul 267 TFUE

Întrebările preliminare

Expresia „[grupul] are o identitate proprie în țara în cauză, fiind perceput ca diferit de societatea înconjurătoare” de la articolul 10 alineatul (1) litera (d) din Directiva 2011/95/UE a Parlamentului European și a Consiliului din 13 decembrie 2011 privind standardele referitoare la condițiile pe care trebuie să le îndeplinească resortisanții țărilor terțe sau apatrizii pentru a putea beneficia de protecție internațională, la un statut uniform pentru refugiați sau pentru persoanele eligibile pentru obținerea de protecție subsidiară și la conținutul protecției acordate (reformare) trebuie interpretată în sensul că în țara în cauză un grup are o

identitate proprie numai dacă este perceput ca diferit de societatea înconjurătoare sau este necesar ca „identitatea proprie” să fie examinată de sine stătător și independent de aspectul dacă grupul este perceput ca diferit de societatea înconjurătoare?

Dacă răspunsul la prima întrebare este că existența „identității proprii” se examinează de sine stătător:

2) Care sunt criteriile pentru examinarea existenței unei „identități proprii” în sensul articolului 10 alineatul (1) litera (d) din Directiva 2011/95/UE?

Independent de răspunsurile la prima și la cea de a doua întrebare:

3) La aprecierea aspectului dacă un grup în sensul articolului 10 alineatul (1) litera (d) din Directiva 2011/95/UE este perceput ca diferit „de societatea înconjurătoare” trebuie să se țină seama de perspectiva persecutorului sau de perspectiva restului societății ori a unei părți semnificative a societății unei țări sau a unei părți dintr-o țară?

4) Care sunt criteriile pentru aprecierea aspectului dacă un grup este perceput ca „diferit” în sensul articolului 10 alineatul (1) litera (d) din Directiva 2011/95/UE?

Dispozițiile de drept al Uniunii invocate

Directiva 2011/95/UE a Parlamentului European și a Consiliului din 13 decembrie 2011 privind standardele referitoare la condițiile pe care trebuie să le îndeplinească resortisanții țărilor terțe sau apatrizii pentru a putea beneficia de protecție internațională, la un statut uniform pentru refugiați sau pentru persoanele eligibile pentru obținerea de protecție subsidiară și la conținutul protecției acordate (reformare)

Dispozițiile naționale invocate

Asylgesetz 2005 (Legea din 2005 privind azilul, denumită în continuare „AsylG”)

Prezentare pe scurt a situației de fapt și a procedurii

- 1 A N, partea interesată, este un resortisant afgan care la 4 noiembrie 2015 a prezentat în Austria o cerere de protecție internațională în conformitate cu Legea din 2005 privind azilul.
- 2 În motivarea cererii, partea interesată a arătat că este persecutată în Afganistan într-un mod relevant din perspectiva dreptului de azil, fiind amenințat de verișorii tatălui său cu răzbunarea sângelui. Cauza vrăjbei de sânge este că tatăl său și

verișorii acestuia s-au certat pentru o bucată de pământ. În cursul acestei certe au fost uciși tatăl și un frate al persoanei interesate.

- 3 Bundesamt für Fremdenwesen und Asyl (Oficiul federal pentru dreptul străinilor și dreptul de azil, denumit în continuare „Oficiul”) a respins această cerere prin decizia din 21 iunie 2017 și a adoptat o decizie de returnare împotriva persoanei interesate. Oficiul a considerat că povestea refugierii sale este fictivă și că persoana interesată a venit în Austria numai din dorința de a avea o situație economică și socială mai bună.
- 4 Persoana interesată a contestat această decizie la Bundesverwaltungsgericht (Tribunalul Administrativ Federal).
- 5 Bundesverwaltungsgericht a admis contestația, însă hotărârea sa a fost anulată de Verwaltungsgerichtshof (Curtea Administrativă). Și a doua hotărâre a Bundesverwaltungsgericht a fost anulată de Verwaltungsgerichtshof. Prin hotărârea din 26 iulie 2022, Bundesverwaltungsgericht a admis din nou cererea, a recunoscut persoanei interesate statutul de beneficiar al dreptului de azil și a reținut că are astfel *ope legis* statut de refugiat.
- 6 Bundesverwaltungsgericht a reținut că persoana interesată este resortisant afgan, face parte din populația paștună, este de confesiune sunnită și este originar din provincia Laghman. Tatăl său a cumpărat de la verișorii săi un teren agricol, însă ulterior aceștia au afirmat că a fost vorba numai despre arendă. Tatăl a refuzat să înapoieze terenul și s-a adresat sfatului bătrânilor pentru rezolvarea conflictului. Și în fața acestora, verișorii au afirmat că ei doar au dat terenul în arendă și l-au amenințat pe tatăl persoanei interesate. În următoarea zi, pe acest teren s-au tras focuri de armă asupra tatălui și fratelui persoanei interesate, precum și asupra persoanei interesate însăși. Persoana interesată a fugit și s-a refugiat la unchiul său. Acesta a dus-o pe persoana interesată și pe ceilalți membri de familie la Kabul și apoi a organizat împreună cu bătrânii satului înmormântarea tatălui și a fratelui persoanei interesate. Apoi, locuința familiei persoanei interesate a fost arsă din temelii și s-a aflat că aceasta a fost căutată. Astfel, unchiul a organizat fuga persoanei interesate și a primit restul familiei în casa sa. După aceea, unchiul și familia au fugit de asemenea în Pakistan.
- 7 Persoana interesată este deci prinsă în țara de origine în mijlocul unei vrajbe de sânge și dacă s-ar întoarce în satul său ar fi în pericol să fie atacat sau chiar ucis de verișorii tatălui său. Dacă s-ar stabili în alte localități nu se poate considera că ar putea fi atacat, însă ținând seama de situația actuală din Afganistan persoana interesată nu mai poate reveni în această țară și avea o viață fără dificultăți injuste.
- 8 În drept, Bundesverwaltungsgericht a arătat că o persecuție bazată pe unul dintre motivele din Convenția de la Geneva privind statutul refugiaților al cărei autor este o persoană fizică sau grupări private este relevantă din perspectiva dreptului de azil, dacă statul nu înțelege sau nu poate să împiedice aceste acte de persecuție. Vrajba de sânge este relevantă în procedura de azil, deoarece este necesar să se

confirme apartenența la grupul social al „membrilor familiei extinse amenințați de vrajba de sânge” atunci când există temerea unor acțiuni de răzbunare întemeiate pe simpla legătură familială cu persoana vizată în mod direct. Persoana interesată este persecutată numai datorită relației sale de rudenie cu tatăl său și nu se poate baza pe protecție din partea autorităților afgane. Prin urmare, în regiunea de origine este în pericol să fie persecutată, aspect relevant din punctul de vedere al procedurii de azil, și nu există posibilitatea de refugiere în interiorul frontierelor de stat.

- 9 Oficiul a introdus recurs la Verwaltungsgerichtshof împotriva acestei hotărâri.

Argumentele esențiale ale părților din procedura principală

- 10 Oficiul invocă faptul că Bundesverwaltungsgericht a asimilat implicarea persoanei interesate într-o vrajbă de sânge cu motivul „apartenenței familiei la un anumit grup social” prevăzut de Convenția de la Geneva privind statutul refugiaților și că pentru această asimilare este însă necesar, potrivit jurisprudenței Curții de Justiție a Uniunii Europene (Hotărârea din 4 octombrie 2018, C-652/16, punctul 10), să fie îndeplinite anumite condiții. Pe de o parte, este necesar ca membrii grupului să împărtășească o „caracteristică înnăscută” sau o „istorie comună ce nu poate fi modificată” sau o caracteristică ori o credință „atât de fundamentală pentru identitate sau conștiință încât nu ar trebui să i se ceară unei persoane să renunțe la aceasta”. Pe de altă parte, grupul trebuie să aibă în țara în cauză „o identitate proprie, fiind perceput ca diferit de societatea înconjurătoare”.
- 11 Nu s-a clarificat dacă o familie (sau părți ale unei familii) constituie un grup social, în cazul în care nu s-a stabilit că familia (sau părți ale acesteia) este percepută ca diferită de societatea înconjurătoare.
- 12 Oficiul mai arată că dispoziția relevantă a Directivei 2011/95/UE [articolul 10 alineatul (1) litera (d)] este interpretată diferit de instanțele superioare din Germania sau din Austria.
- 13 În întâmpinarea la recurs, persoana interesată susține că în jurisprudența actuală a instanței de trimitere familia a fost recunoscută ca grup social în sensul Convenției de la Geneva privind statutul refugiaților. Din motivarea hotărârii atacate rezultă că vrajba de sânge face parte din tradiția paștună și că poate fi provocată de exemplu din cauza unei dispute nerezolvate referitoare la pământ. Dreptul la răzbunare și revanșa sunt fundamentale în această tradiție, astfel că se așteaptă ca verișorii tatălui să se răzbune și pe persoana interesată. Vrajba de sânge poate exista latent timp de decenii.
- 14 Persoana interesată consideră că există o persecuție din cauza apartenenței la un grup social, deoarece ea poate fi privită de verișorii tatălui care o persecută ca membru al celuilalt grup implicat în vrajba de sânge.

Prezentare pe scurt a motivelor trimiterii preliminare

- 15 Oficiul nu a pus în discuție în recurs constatările Bundesverwaltungsgericht, astfel încât instanța de trimitere a considerat că există o posibilitate concretă suficientă ca persoana interesată să fie în pericol de a suferi agresiuni fizice sau să fie ucisă. Aceste acte trebuie calificate ca acte de persecuție în sensul articolului 9 alineatul (1) coroborat cu articolul 9 alineatul (2) din Directiva 2011/95/UE care nu sunt săvârșite de stat sau organismele sale. Persoana interesată nu se poate aștepta la protecție din partea statului.
- 16 Pentru a aprecia dacă persoanei interesate trebuie să i se recunoască statutul de beneficiar al dreptului de azil este pertinent aspectul dacă există o legătură între motivele prevăzute la articolul 10 din directivă și actele pe care articolul 9 alineatul (1) le califică drept persecuție sau între aceste motive și lipsa protecției împotriva unor asemenea acte. Bundesverwaltungsgericht consideră că această legătură există pentru că verișorii tatălui persoanei interesate au vrut să o ucidă numai pentru că face parte din familia tatălui (defunct) –persoana interesată nu a fost implicată direct în disputa referitoare la teren.
- 17 În speță, Bundesverwaltungsgericht pornește de la existența unei persecuții pentru motivul apartenenței la un anumit grup social, și anume acela al familiei, în tot cazul a persecuției membrilor de familie asupra cărora se săvârșește răzbunarea sângelui. În recurs nu se contestă că familia poate reprezenta un grup social sau că aceasta poate împărtăși o istorie comună ce nu poate fi modificată. Se contestă în schimb chestiunea dacă familia (sau partea vizată din aceasta) în sensul articolului 10 alineatul (1) litera (d) din Directiva 2011/95/UE trebuie privită ca un grup ce are o identitate proprie în țara în cauză, fiind perceput ca diferit de societatea înconjurătoare. Recunoașterea persoanei interesate ca refugiat este posibilă numai dacă familia poate fi considerată astfel.
- 18 Oficiul susține în recurs că pentru a răspunde la întrebarea dacă există o persecuție pe motivul apartenenței la un grup social pot fi avute în vedere mai multe perspective.
- 19 În opinia instanței de trimitere, pentru a aprecia dacă membrii amenințați de răzbunarea sângelui pot fi considerați un grup social trebuie clarificate mai multe aspecte. În primul rând, se ridică problema de a ști când se poate afirma că un grup are o identitate proprie în țara în cauză, reprezentând astfel un grup social în sensul articolului 10 alineatul (1) litera (d) din directiva menționată. În al doilea rând, este necesar să se clarifice care sunt criteriile de determinare a „societății înconjurătoare” unui grup și când această societate percepe „diferit” un grup.

Prima și a doua întrebare

- 20 Instanța de trimitere constată că din textul articolului 10 alineatul (1) litera (d) rezultă o legătură de cauzalitate, ceea ce ar însemna că existența unei identități proprii a unui grup depinde de faptul că este perceput ca diferit de societatea înconjurătoare. Această dependență ar însemna că la aprecierea aspectului dacă un

grup are o „identitate proprie” ar trebui să se examineze numai dacă acesta este „perceput ca diferit de societatea înconjurătoare”. Examinarea în funcție de alte criterii nu ar trebui să fie posibilă în această accepțiune. Potrivit accepțiunii în discuție, nu ar fi posibil să se concluzioneze că există un astfel de grup numai pe baza conștiinței de sine și a apartenenței membrilor la un grup, relevantă ar fi numai percepția „societății înconjurătoare” grupului care îl consideră „diferit”. În „Orientările privind apartenența la un anumit grup social” ale (fostului) Birou European de Sprijin pentru Azil (EASO) s-a reținut acest punct de vedere.

- 21 Dacă această legătură de cauzalitate ar trebui (cel puțin parțial) înfirmată și examinată separat „identitatea proprie”, se ridică întrebarea (a doua) care sunt criteriile pentru o asemenea examinare. Această noțiune nu a fost definită de legiuitorul Uniunii. Este neclar și prin ce sau cum se revelează „caracterul propriu” al „identității proprii”.

A treia întrebare

- 22 Nu este clar care a fost perspectiva legiuitorului Uniunii atunci când a redactat prevederea în sensul că grupul este perceput ca diferit „de societatea înconjurătoare”.
- 23 Se poate susține că este avută în vedere societatea (în ansamblul său ori o parte esențială din societate) din statul sau regiunea în care este stabilită persoana în cauză. Într-un astfel de caz, o familie ar fi de regulă percepută, tocmai datorită calității membrilor din care este constituită, ca diferită de către societatea înconjurătoare, dacă natura vieții de familie ar fi net diferită de ceea ce se înțelege în general prin viață de familie.
- 24 În plus, ar trebui să fie necesar ca societatea înconjurătoare să aibă cunoștință de existența grupului în cauză. Dacă existența grupului rămâne necunoscută societății înconjurătoare, acesta este un motiv suficient pentru care ar fi imposibil ca un asemenea grup să fie perceput ca diferit.
- 25 Se pare că acesta este punctul de vedere din orientările EASO menționate deja, care prevede că informațiile factuale și actuale privind țara de origine sunt necesare pentru a putea examina existența unui anumit grup social dintr-o țară. Ar fi necesar de asemenea să se examineze funcționarea societății și modurile diferite în care aceasta se raportează la grupurile sociale, deoarece un astfel de grup are legătură cu societatea înconjurătoare.
- 26 Din acest punct de vedere, în speță ar trebui să se nege existența unui grup social. Într-un atare caz, vrajba de sânge nu este cunoscută bineînțeles decât de persecutori și familia persecutată, nu însă și de restul societății sau de o parte semnificativă din aceasta. Dacă se consideră însă că punctul de vedere al persecutorului este suficient pentru calificarea unui grup social, persecutorul ar trebui considerat societatea înconjurătoare a grupului în sensul articolului 10 alineatul (1) litera (d) din Directiva 2011/95/UE și delimitarea ar fi făcută din

perspectiva sa. Din această perspectivă, în speță familia persoanei interesate ar fi un grup social, deoarece este percepută astfel de persecutor (verișorii tatălui).

A patra întrebare

- 27 Este de asemenea problematică aprecierea chestiunii dacă un grup este perceput „ca diferit” de societatea înconjurătoare.
- 28 Noțiunea „diferit” pare atât de deschisă, încât orice caracteristică aleasă la întâmplare ar putea conduce la o atare calificare. În plus, noțiunea pare să aibă o conotație negativă. Este de asemenea posibil ca acest „caracter diferit” să implice disprețul față de grup al societății înconjurătoare. În orientările EASO menționate mai sus se vorbește în acest context de o „stigmatizare” a grupului, deși în aceleași orientări se precizează că prin diferit nu se înțelege în mod necesar numai ceva negativ.
- 29 Noțiunea poate să însemne și „a fi altfel”, fiind vorba astfel numai despre o problemă de exprimare: cuvântul „different” folosit în limba engleză nu are conotații negative în opinia instanței de trimitere.
- 30 În cazul în care ar fi esențial aspectul dacă un număr mare de persoane percep grupul ca „diferit”, ar putea fi important faptul că numai o anumită caracteristică sau mai multe caracteristici anume determină perceperea de un număr mai mare de persoane a grupului ca fiind diferit. Alte caracteristici, care sunt considerate numai sporadic ca diferite de alte persoane, nu ar fi semnificative. Din acest punct de vedere, perspectiva persecutorului nu ar fi relevantă pentru calificarea grupului social.
- 31 În speță este îndoielnic tocmai dacă o familie care este implicată într-o vrajbă de sânge este sau nu percepută ca diferită de societatea înconjurătoare, prin aceasta înțelegându-se un număr mai mare de persoane. Independent de faptul că, așa cum am amintit mai sus, o astfel de societate înconjurătoare (largă) a grupului nu ia de obicei cunoștință de caracteristica relevantă, persoana interesată însăși a menționat în întâmpinare că în regiunea de origine tradiția practică de tribul paștunwali este de a soluționa o ceartă ca cea din speță prin răzbunarea sângelui. Prin urmare, ar trebui să fie imediat evident de ce o familie implicată într-o vrajbă de sânge ar fi percepută ca diferită de societatea înconjurătoare care practică de asemenea această tradiție.
- 32 În schimb, dacă este relevantă perspectiva persecutorului, pentru apartenența la un grup social ar fi suficient dacă persecutorul percepe ca diferită familia cu care este învrăjbit prin sânge.
- 33 În speță, aceasta înseamnă că, dacă este relevantă perspectiva persecutorului, persoanei interesate i-a fost recunoscut în mod întemeiat statutul de beneficiar al dreptului de azil. Dacă însă perspectiva persecutorului nu este relevantă, Bundesverwaltungsgericht nu ar fi trebuit să recunoască persoanei interesate acest statut, întrucât nu a existat nicio legătură cu un motiv pertinent pentru acordarea

dreptului de azil. În această situație, Bundesverwaltungsgericht ar fi trebuit să mai examineze dacă persoanei interesate ar fi trebuit să i se acorde protecție subsidiară.

DOCUMENT DE LUCRU